

Digitalise me

Mapa Kompetencji – Raport Porównawczy z Wywiadów

Raport przedstawia wnioski z poszczególnych sekcji w oparciu o odpowiedzi respondentów.

1) Podstawowe informacje

Z wyjątkiem jednej osoby, wszyscy respondenci przyznali, że mają dostęp do narzędzi i urządzeń cyfrowych. Najbardziej powszechnymi urządzeniami są komputery/ notebooki i smartfony. Respondenci korzystają z maila, Facebooka, YouTube'a, platform e-learningowych takich jak Duolingo lub Moodle, a także z whatsappa czy też bankowości internetowej.

Przyczyny korzystania z urządzeń cyfrowych są różne, począwszy od badania przychodów, oglądania filmów/ seriali, poprzez czytanie gazet a zakończywszy na komunikacji z rodziną i znajomymi. Oczywistym jest, że ankietowani śledzą także wszelkie informacje związane z pandemią COVID-19, traktując narzędzia cyfrowe jako główny nośnik informacji.

2) Informacja i umiejętność korzystania z danych

Każda osoba korzysta z urządzeń cyfrowych i internetu w celu uzyskania potrzebnej informacji oraz rozrywki. Ludzie poszukują interesujących ich faktów/ informacji, komunikują się z rodziną i znajomymi, wykonują telefony oraz rozmowy video, a także korzystają z mediów społecznościowych (np. Facebook).

Ludzie starsi rzadko używają telefonów oraz komputerów z łączem internetowym w celach zawodowych, okazjonalnie robią zakupy online czy korzystają z platform e-learningowych.

Chociaż większość uczestników badania przyznaje, że potrafi obsługiwać przeglądarkę internetową, często jednak napotyka na problemy próbując filtrować informacje i wyselekcjonować tę rzetelną i prawdziwą.

Można wyszczególnić dwie grupy respondentów – seniorzy, którzy nie wiedzą jak wydrukować/ zeskanować dokumenty czy opłacić rachunki online oraz ci, którzy potrafią wykonać te czynności. Warto podkreślić, że nawet jeśli część seniorów dokonuje płatności korzystając z bankowości internetowej, niektórzy przyznają, że nie robią tego bez obaw, zdają sobie bowiem sprawę z cyhających w sieci niebezpieczeństw.

Erasmus+ Partnerstwo Strategiczne: 2019-1-PT01-KA204-060701

3) Komunikacja i współpraca

Jeśli chodzi o komunikację, ponad połowa ankietowanych przyznała, że korzysta z rozmaitych narzędzi, aby pozostawać w stałym kontakcie z innymi. Głównymi komunikatorami są tu Whatsapp i Messenger. Seniorzy codziennie komunikują się ze swoimi dziećmi, wnukami, przyjaciółmi czy znajomymi i rówieśnikami z Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Ci, którzy nie posiadają żadnej aplikacji, w celach komunikacyjnych wolą korzystać z telefonu (połączenia telefoniczne bądź wiadomości smsowe). Mniej niż połowa ankietowanych seniorów używa Facebooka.

Warto zauważyć, że żaden z seniorów nigdy nie poczuł się wykluczony ze swoich kręgów społecznych, wśród przyjaciół czy rodziny, z racji niekorzystania z aplikacji ułatwiających proces komunikacji.

Większość pytanych potwierdziła, że czasami miewa trudności ze zrozumieniem języka przekazywanych w sieci treści.

4) Tworzenie treści cyfrowych

W tej kategorii zostało poruszonych kilka istotnych kwestii tj. umiejętność ściągania plików, tworzenie ich, korzystanie z edytora tekstu Word czy wysyłanie maili. **Respondenci wiedzą jak edytować treści cyfrowe.**

Wiedza dotycząca tworzenia treści cyfrowych wśród ankietowanych jest różna.

Kilku seniorów przyznało, że nie potrafi stworzyć treści cyfrowych i/ lub wykonać ww zadań. Inni nadmienili, że umieją wykonać wskazane czynności na podstawowym poziomie, jako że są to zadania wykonywane w celach prywatnych bądź zawodowych (np. wysyłanie maili czy drukowanie dokumentów). Niektórzy stwierdzili, że potrafią ściągać/ załadować pliki, stworzyć folder, skanować dokumenty, stworzyć ulotki czy prezentacje z wykorzystaniem programu Word, Excel, czy Power Point. **Kilku** ankietowanych poświadczą, że umie stworzyć logo czy korzysta z programu Moviemaker.

Powyższe odpowiedzi potwierdzają potrzebę organizacji szkolenia w tym zakresie.

Wszyscy respondenci potrafią robić zdjęcia czy nagrania przy użyciu telefonu komórkowego czy tableta.

5) Bezpieczeństwo

W kwestii bezpieczeństwa wszyscy ankietowani twierdzą, że są świadomi niebezpieczeństw czyhających w sieci, ale nie czują się bezpiecznie. Nawet jeżeli każdy z nich wie jak stworzyć silne

hasło, nadal nie czuje się w pełni bezpieczny w sieci. Spośród tych, którzy robią zakupy online, **niewiele** wie jak przeprowadzić ten proces zachowując podstawowe zasady bezpieczeństwa.

Jeśli chodzi o udostępnianie zdjęć lub własnych danych osobowych w sieci, większość ankietowanych jest powściągliwa. Ogólnie rzecz ujmując, respondenci są świadomi potrzeby ochrony swoich danych osobowych, ale zdecydowana większość nie wie jak tego dokonać.

Duża część respondentów jest w stanie zidentyfikować potencjalnie fałszywe wiadomości, albo przynajmniej mają świadomość, że takowe istnieją. Wiedzą także, że należy zachować ostrożność podczas ich otwierania kiedy pochodzą od nieznanego nadawcy. Podczas gdy niektórzy potrafią określić wiarygodność nadawców czy otrzymanych linków, nadal zauważalna jest luka w wiedzy w tym zakresie.

Uczestnicy badania podkreślili wagę bezpieczeństwa w sieci i zasugerowali przydatność odpowiedniego przewodnika zawierającego istotne porady oraz informacje na temat tego, jak należy/ nie należy postępować mając na uwadze bezpieczne surfowanie.

6) Rozwiązywanie problemów

Wszyscy seniorzy potrafią obsługiwać urządzenia, tj. uruchomić je, wyłączyć czy połączyć z siecią WiFi. Około 50% ankietowanych wie jak ściągać aplikacje. Pozostali nie posiadają tej umiejętności, ponieważ nigdy nie próbowali.

Co najmniej połowa respondentów utrzymuje, że nie jest w stanie rozwiązać żadnych problemów technicznych i nie zna odpowiednich sposobów na ich rozwiązanie. Wolą poprosić specjalistę lub osoby bardziej doświadczone z obawy na uszkodzenie sprzętu. Pozostali uczestnicy badania próbują na własną rękę rozwiązać podstawowe problemy techniczne zanim skontaktują się ze specjalistą.

Stanowcza mniejszość respondentów poszukuje w sieci odpowiedzi na nurtujące ich pytania czy wątpliwości (np. problemy zdrowotne, problemy z samochodem itp.).

7) Umiejętność korzystania z mediów

Mając na uwadze umiejętność korzystania z mediów, respondenci zgodnie podkreślają olbrzymią wagę wiedzy w tym zakresie. Niektórzy dokładają wszelkich starań, aby ocenić wiarygodność strony internetowej czy danej informacji dostępnej w sieci. Ankietowani uważają, że warto umieć rozróżnić fałszywe, złośliwe i niebezpieczne wiadomości, jako że większość z nich korzysta z mediów cyfrowych w celach typowo informacyjnych.

Jednakże, **niewiele** respondentów twierdzi, że łatwo jest wykryć rzetelność informacji w sieci dodając, że czują się komfortowo, ponieważ wykorzystują różne źródła, aby je zweryfikować.

Niemal żaden z ankietowanych nie wie co to są “ciasteczka” i jak można śledzić informacje o własnej aktywności w internecie. Są jednak świadomi, że wspomniane “ciasteczka” są używane w celach reklamowych.

8) Dodatkowe pytania i podsumowanie

W wyniku wywiadów zostały zdiagnozowane luki w wiedzy w zakresie podstawowych informacji na temat narzędzi cyfrowych, nowych technologii, a także braki respondentów w umiejętnościach cyfrowych, czy też obszary wymagające interwencji.

Chociaż seniorzy zgodnie przyznają, że warsztat w zakresie umiejętności cyfrowych jest niezwykle istotny, podkreślają pewne obszary wiedzy, którymi są szczególnie zainteresowani. Do ww obszarów należą:

1. Bezpieczeństwo online: jak być bezpiecznym w sieci, jak stworzyć silne hasło, jak chronić dane osobowe, jak robić bezpiecznie zakupy online, jak korzystać z zasobów internetowych w bezpieczny sposób, jak zidentyfikować fałszywe/ złośliwe wiadomości.
2. Ocena treści internetowych i wiarygodności źródeł informacyjnych: jak wykryć tzw. “fake news” i fałszywe strony internetowe, jak rzetelnie ocenić informację, media i inne treści internetowe.
3. Tworzenie treści: jak stworzyć dokumenty/ broszury/ prezentacje, jak stworzyć zawartość cyfrową typu video/ profesjonalne nagranie, jak ściągać czy edytować/ przetwarzać pliki, obrazy, itd.